

Méontologie

Název „méontologie“ může vést už sám k neporozumění. Především proto, že běžná koncovka „-logie“ je chápána jako vypovídající o vědeckém charakteru nějaké disciplíny, takže se zdá, jako by šlo o nějakou novou „vědu“. Ani upozornění, že jde o disciplínu filosofickou, většinou nemůže stačit, protože k obecnému povědomí bohužel zatím nikterak nenáleží, že filosofické disciplíny nepředstavují (a nesmí představovat) nějakou část („výsek“) filosofie, která by směla zúžit, omezit svůj zájem o témata „jiných částí“ filosofie, jak to naopak bývá zvykem ve „vědách“. Už to samo vyžaduje jasné rozpoznání, že filosofie je něco jiného než věda, že rozhodně není jednou z věd, a navíc že není záhodno (a po mém soudu ani dovoleno), aby se filosofie snažila samu sebe „zvědečtit“, tj. stát se natolik vědeckou, aby mohla být za jednu z věd uznávána. Méontologie v našem smyslu proto není žádnou odbornou vědou, ale je to spíš jeden ze způsobů filosofování, jeden z filosofických přístupů ke skutečnosti, jedna z cest filosofického přemýšlení, ale vždy jen pod tou podmínkou, že si zachová smysl pro „všechno“, pro „veškerenstvo“, pro „celek vůbec“ (ovšem pokud to vůbec „je“ celek – to je tedy jeden z filosofických problémů, a jak uvidíme, také jeden z problémů méontologických).

Negativní význam onoho „mé-“ (českého „ne-“ ve slovech ne-jsoucí nebo ne-jsoucno) se nevztahuje pouze k onomu (nějakému) „jsoucím“ nebo „jsoucnu“, ale také a dokonce především k obrovské zatíženosti našeho myšlení určitým jejich pojetím (chápáním, rozumí se „jsoucío“ a „jsoucna“): za skutečně „jsoucí“ je obvykle a tradičně považováno pouze to, co aktuálně, tj. právě nyní a zde „jest“. Naším cílem tedy není jen poukazovat na to, že vedle „jsoucen“ resp. „jsoucích“ skutečností tu „jsou“ také četné skutečnosti „ne-jsoucí“, které není dovoleno ani přehlížet, ale ani jakkoli odvysvětlovat, ale jiné, odlišné chápání „jsoucío“ jako zčásti jsoucího a z větší části nejsoucího, přesněji jako jednoty jsoucího a nejsoucího. Už z toho musí být předem patrné, že chápeme méontologii jen jako jinou, lepší, protože rozšířenou „ontologii“, ovšem právě v jakémsi novém smyslu, nikoli tedy jako „nápravný“ návrat k něčemu, co tu už bylo, ale co je třeba jen maličko upravit, vylepšit a zbavit „drobných“ nedostatků. Negativní moment, zřejmý z jejího názvu, je proto třeba chápat jako cosi provizorního, dočasného, jen pomocného, svým způsobem „propedeutického“. Skutečně negativním momentem se naopak vyznačuje tradiční ontologie, která se – podle prastarého vymezení – zabývá jsoucím pouze jakožto (aktuálně) jsoucím, a redukcionisticky zanedbává to, co je při každém „jsoucím“ právě tím „nejsoucím“ (tj. jednak již nejsoucím, jednak ještě nejsoucím) a bez čeho by žádné jsoucí nemohlo být skutečným jsoucím, tedy „dějícím se“, „událostným“ celkem.

(Písek, 130319-1.)